

Bostøtte, marginalpriser og flytting

Viggo Nordvik

NOVA

14. Januar 2012

1. Innledning

Et av målene med bostøtten er at den skal stimulere hushold med begrensede økonomiske ressurser til å velge gode boliger. Analytisk er det en utfordring å dokumentere eller avkrefte at bostøtten faktisk påvirker boligvalg til husholdene i målgruppen og kvaliteten på deres boforhold. Vi skal her utnytte det forhold at bostøttesystemet stiller hushold overfor ulike marginale priser på endringer i boligkonsumet til å undersøke om bostøtten påvirker boligmarkedsatferden til hushold i målgruppen. Dette notatet vil i liten grad forholde seg direkte til annen litteratur, og vil primært rapportere interessante trekk i data. I et senere arbeid håper vi å videreutvikle analysene og å knytte dem opp mot forskningslitteraturen.

I prinsippet dekker bostøtten 70 prosent av gapet mellom boutgiften og en (inntektsavhengig) egenandel. Boutgiftene som inngår i beregningen av gapet og dermed av bostøtten er imidlertid begrenset oppad av et tak. Om boutgiftene overstiger denne øvre grensen beregnes bostøtten som om boutgiften var lik taket, om boutgiftene ligger lavere enn taket går hele boutgiften inn i bostøtteberegningen. For hushold som flytter innen den kommunale leiesektoren vil disse effektene bli enda sterkere da de har en dekningsgrad på 80 prosent. Denne strukturen har konsekvenser for de monetære konsekvensene for et hushold av å endre boligkonsumet.

- i) Hushold med boutgifter under taket vil stå overfor en marginalpris på 30 øre for hver krone boutgiftene endres. De betaler selv 30 øre for hver krone boutgiftene deres øker. Reduserer de boutgiftene før bostøtte med én krone øker dette deres disponible inntekt med bare 30 øre.
- ii) Hushold som har boutgifter over taket har en marginalpris på 1. For hver krone boutgiftene øker (reduseres) så vil inntektene disponibelt til annet konsum reduseres (øke) med én krone. Sagt på en annen måte: hushold med boutgifter bærer selv de fulle økonomiske konsekvensene av endringer i sine boutgifter, på samme måte som hushold utenfor bostøttesystemet.

Gitt denne strukturen venter vi høyere flytteaktivitet blant hushold med boutgifter under taket enn blant andre. Videre venter vi at hushold med boutgifter under taket har en større tilbøyelig

til å velge boliger med høyere boutgifter (og forhåpentligvis også bedre kvalitet) enn det andre hushold har. Hyppigheten av flyttinger som gir lavere boutgifter ventes å være klart høyere blant hushold med boutgifter over taket.

En mer utførlig analyse burde ha tatt hensyn til at endringer i boligkonsumet typisk skjer sprangvis og at slike sprang kan føre til at boutgiftene passerer den grensen (taket) hvor marginalprisen på boligkonsum¹ får et skift. Uttrykkene for marginalprisene kan da bli litt mer komplekse enn beskrivelsen i i) og ii). Her fokuseres det på hovedbildet og vi ser bort fra disse nyansene.

Det er grunn til å tro at flytteeatferden i stor grad varierer mellom de ulike søkergruppene man finner i bostøtten. Den varierer i den forstand at noen grupper flytter mer enn andre. Sannsynligvis varierer den også i den forstand at det ikke er helt de samme faktorene som utløser eller hindrer flytting for en alderspensjonist og en barnefamilie. Det er derfor et viktig poeng å presentere resultater på en sann måte at forskjellene mellom grupper ikke forsvinner i en aggregering.

2. Data og bakgrunn

Takene i bostøtteordningen varierer med husholdstørrelse. I desember 2009 var de 61.000 kroner for enslige, 64.000 for 2 personer, 67.000 for tre personer og 70.000 for hushold med fire eller flere personer. Bor husholdet i Oslo får de et tillegg i taket på 20.000 kroner. I fire andre største byene (Bergen, Trondheim, Tromsø og Stavanger) og i Bærum får et tillegg på 15.000 kroner mens Kristiansand og noen av randsonekommunene til Oslo og Stavanger får et tillegg på 10.000 kroner (Skedsmo, Frogn, Lørenskog, Oppegård, Asker, Nesodden, Sola og Sandnes). Disse takene i godkjente boutgifter tas for gitt i analysene i dette notatet. Vi kommer altså ikke med noen vurderinger av hvorvidt de representerer noen form for optimal differensiering.

¹ I notatet drøfter vi ikke forholdet mellom det teoretiske begrepet marginalprisen på boligkonsum og den observerte marginale monetære konsekvensen av å endre boutgiftene. Vi noterer oss imidlertid at disse begrepene ikke nødvendigvis er sammenfallende.

Beskrivelsene i notatet tar utgangspunkt i populasjonen av hushold som mottok bostøtte i desember 2009. Disse klassifiseres så i forhold om de ligger over eller under boutgiftstaket. Deretter undersøker vi hvem i den opprinnelige populasjonen som har endret sitt boligkonsum fram til mai 2010. Vi begrenser oss i denne analysen til å betrakte flytteeatferden til tre grupper av bostøttemottakere: Alderspensjonister, Enslige forsørgere og gruppen Andre barnefamilier. Hovedmålsetningen er å undersøke om det er noen forskjeller mellom dem som har en marginalpris på 0,3 (de som er under boutgiftstaket) og dem som har marginalpris på 1 (de som har boutgifter over taket).

Boligbytte og flytting over en seks måneder lang periode er tema for de empiriske gjennomgangene i notatet. Gjennom de opplysningene vi finner i bostøtteregisteret får vi fram et relativt godt bilde av dem som har flyttet mellom desember 2009 og mai 2010, og som samtidig har bostøtte i mai 2010. De som hadde falt ut av bostøttesystemet i perioden fram mot mai 2010 har vi ingen opplysninger om på dette tidspunktet. Det være seg om de har flyttet eller ikke. Vårt datasett er altså et sensurert datasett. Interessen vår ligger i hvordan bostøtten påvirker valg av bolig, ut fra dette er ikke sensureringen noe stort problem. I tabell 2.1 viser vi hvordan andelene som overlever i systemet over den 6 måneder lange perioden vi betrakter.

Tabell 2.1 – Bostøttmottakere i desember 2009 som fremdeles får bostøtte i mai 2010, etter søkergruppe og boutgifter over og under tak

	Under tak		Over tak	
	Overlevelse- rate	Antall	Overlevelse- rate	Antall
Alderspensjonister	94,1	19.057	92,9	12.671
Enslige forsørgere	91,0	6.969	89,8	9.437
Andre barnefamilier	90,5	2.668	90,5	4.832
Sum	93,0	28.694	91,4	26.940

Tabellen forteller oss to viktige ting. For det første at et stort flertall av dem får bostøtte i én periode også får bostøtte 6 måneder senere². For det andre ser man at alderspensjonistene i noe større grad enn barnefamiliene forblir i bostøttesystemet når de først har kommet inn. Dette henger naturligvis sammen med at det er i blant alderspensjonistene både økonomi og stedsvalgene er mest forutsigbare. I resten av notatet begrenser vi vår oppmerksomhet til dem som i tabellen over identifiseres som overleverere.

Vi betrakter så disse som vi kaller overleverere og undersøker i hvilken grad de bor i boliger med andre egenskaper i mai 2010 enn det de gjorde i desember 2009. Dels er dette interessante opplysninger i seg selv, dels er det vår måte å identifisere dem som har flyttet i perioden. Når endringene i egenskaper ved boforholdene rapporteres skiller vi mellom hushold med boutgifter over og under boutgiftstakene.

Flytter man fra en kommune til en annen må man naturlig nok bytte bolig. Det var ikke mange bostøttemottakere som flyttet over kommunegrenser i den perioden vi studerer her. Vi finner heller ikke særlig mange flyttinger over bydelsgrensene i Oslo. I hele datasettet har vi 51.318 overleverere; av dem har 218 eller 0,4 prosent flyttet til en annen kommune, 105 eller 0,2 prosent har flyttet fra en bydel til en annen i Oslo.

Mange ganger er hensikten med en flytting å få bedre plass – flere rom, eller at en ikke lenger treger så mye plass – færre rom. I tabell 2.2 viser vi andelene som flytter til en bolig med hhv flere og færre rom.

² Spesielt gjelder dette når juni/juli ikke inngår i 6-månedersperioden. Sagt på en annen måte, overlevelsen er klart størst når inntektsdataene er de samme over perioden.

Tabell 2.2 – Andel av mottakerne som får flere og færre rom, Etter søkergruppe og boutgiftstak

	Under tak		Over tak	
	Flere rom	Færre rom	Flere rom	Færre rom
Alderspensjonister	0,2	0,6	0,2	0,4
Enslige forsørgere	2,2	0,9	1,7	1,5
Andre barnefamilier	3,4	1,2	2,0	1,3
Sum	1,0	0,7	1,0	0,9

Det enkle og nesten konsistente bildet som tabell 2.2 gir er at andelene som flytter til en bolig med flere rom er størst blant dem som i utgangspunktet hadde boutgifter under taket.

Flyttingen til boliger med færre rom er størst blant dem med boutgifter over taket i bostøtteordningen. Dette er da også konsistent med vår teoretiske analyse basert på marginalprisene. Når det gjelder opplysningene om andelene samlet sett (Sum) er det ikke spesielt interessant å sammenligne dem over og dem under boutgiftstakene. Forskjellene her er først og fremst drevet av det faktum at alderspensjonistene er mye kraftigere representert i gruppen under taket enn det de er over taket.

For å utfylle bildet bruker vi også opplysninger fra bostøtterregisteret om boligstørrelse målt i kvadratmeter. Det er selvfølgelig en god del støy i registreringer av boligstørrelser målt i kvadratmeter, vi har heller ikke innhentet opplysninger om hvordan størrelsene registreres og hvordan de eventuelt oppdateres. Vi definerer derfor variasjoner på +/- 3 m² som ingen endring. Opplysningene brukes som et supplement til andre opplysninger så vi går heller ikke nærmere inn på det.

Tabell 2.3 – Andel av mottakerne som får flere og færre kvadratmeter, Etter søkergruppe og boutgiftstak

	Under tak		Over tak	
	Økning	Reduksjon	Økning	Reduksjon
Alderspensionister	0,4	0,7	0,3	0,6
Enslige forsørgere	3,0	1,6	2,5	2,4
Andre barnefamilier	4,5	1,5	2,6	2,3
Sum	1,4	1,0	1,5	1,5

Ikke spesielt overraskende viser tabell 2.3 de samme strukturer og det samme bildet som det som tabell 2.2 gjorde.

I neste tabell 2.4 viser vi andelene i de ulike gruppene som har endret disposisjonsform til bolig. Å endre disposisjonsform innebærer oftest (men ikke nødvendigvis alltid) også en flytting. Uansett om det innebærer flytting eller ikke kan man si at en endring i disposisjonsform innebærer en form for endring i boforholdene, ofte(st) vil det også innebære en endring i boutgiftene. I tillegg til endring av disposisjonsform rapporterer tabell 2.4 også andelene som bor i en bolig med kjøpsår 2010.

Tabell 2.2 – Andel av mottakerne som endrer disposisjonsform og/eller kjøper bolig, Etter søkergruppe og boutgiftstak

	Byttet disposisjonsform		Kjøpt bolig i 2010	
	Under tak	Over tak	Under tak	Over tak
Alderspensionister	0,5	0,2	1,1	0,9
Enslige forsørgere	0,4	0,6	4,3	4,5
Andre barnefamilier	0,7	0,3	5,3	4,6
Sum	0,5	0,4	2,2	2,8

Svært få endrer disposisjonsform til bolig over den 6-månedersperioden vi betrakter. Antallet som endrer disposisjonsform er så lite at vi ikke går nærmere inn på fordelingene av ulike typer av overganger. Andelene som har kjøpt bolig i samme periode er høyere, spesielt blant

de to typene barnefamilier vi betrakter her, med 4-5 prosent. Dette er ganske høye andeler. Det kan nesten se ut som om barnefamilier med bostøtte gjennomfører like mye livssykel-flyttinger som det andre barnefamilier gjør. De fleste som kjøper bolig kommer altså fra en eid bolig.

Det er jo selvfølgelig ikke bare å summere andelene som har endret en dimensjon ved sitt boligkonsum slik vi har sett på her når vi skal identifisere dem som har flyttet. Vi sjekker derfor for andelene som har endret minst en av de dimensjonene som er betraktet i tabellene over. Disse andelene rapporteres i tabell 2.5 under. Det er ikke sikkert at denne prosedyren fanger opp alle flyttere, men vi regner med at de fleste har blitt fanget opp.

Tabell 2.5 – Andel av mottakerne som har flyttet, Etter søkergruppe og boutgiftstak

	Under tak	Over tak
Alderspensionister	1,5	1,2
Enslige forsørgere	5,6	6,1
Andre barnefamilier	6,9	5,9
Sum	3,0	3,7

Forventningen om høyere andeler flyttere blant dem med boutgifter under taket får en viss, men ikke sterk støtte. I gruppen av enslige forsørgere finner vi faktisk større andel av dem som har boutgifter over taket som gjennomfører en flytting enn det er blant dem med boutgifter under taket. I neste kapittel vil vi komme tilbake til dette. En kan også legge merke til at i den konkrete populasjonen som studeres her er faktisk flytteandelen høyere blant dem med boutgifter over taket enn blant dem under. Forklaringen på dette har vi vært inne på tidligere: Innslaget av pensjonister er klart størst blant dem med boutgifter under taket. Samtidig er det i denne gruppen vi har den laveste andelen som bytter bolig.

3. Flytting og endring av boutgiftene

Når vi så har identifisert flytterne og sett på hvordan noen boforholdskomponenter har utviklet seg som følge av flyttingene vender vi oppmerksomheten mot boutgiftene. Vi

betrakter både prosentvise endringer fra desember 2009 til mai 2010 og de absolutte endringene i boutgifter. Boutgiftene måles her per år. Tankemodellen bak dette er at nivået på boligkonsumet og kvaliteten på boforholdene i et tverrsnittsmateriale samvarierer med boutgiftene. Denne antakelsen kan selvfølgelig både problematiseres og nyanseres. Her gjør vi ikke dette.

For de ulike gruppene av søkere rapporteres gjennomsnitt og standardavvik (SD) og de 9 decilene i fordelingen. Videre rapporterer vi andelene som har økt boutgiftene og andelene som har redusert dem. I oppstillingen av disse fordelingene skiller vi mellom dem som har boutgifter over og under takene. Som et referansepunkt og også som en illustrasjon starter vi med fordelingen av boutgiftsendringene for dem som hadde bostøtte både i desember 2009 og i mai 2010, og som ikke har flyttet i denne perioden. For denne gruppen rapporterer vi bare de prosentvise endringene.

Tabell 3.1 – Prosentvise endringer i boutgiftene bostøttemottakere som ikke har flyttet, etter søkergruppe og boutgiftstak

	Alderspensjonister		Enslige forsørgere		Andre Barnefamilier	
	Under tak	Over tak	Under tak	Over tak	Under tak	Over tak
Gj.snitt	1,3	0,6	1,1	0,3	1,7	0,7
SD	9,0	4,6	7,4	3,8	8,4	20,1
1. decil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. decil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. decil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. decil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. decil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6. decil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. decil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8. decil	0,8	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
9. decil	3,2	2,7	1,2	0,2	3,1	2,0
N=	17.761	11.633	5.984	7.959	2.247	4.114
Andel >0	77	77	87	89	81	89

Den gjennomsnittlige økningen i boutgiftene blant dem som har forblitt boende i samme bolig i den 6-månedersperioden vi betrakter har vært relativt ubetydelig. Videre ser vi at for de aller fleste har det ikke vært noen endring i boutgiftene i den observerte perioden. På grunn av dette ekstremt stabile bildet rapporterer vi ikke andelen som har fått redusert boutgiftene blant de som har forblitt boende. Denne andelen er svært liten.

Tabell 3.2 – Prosentvise endringer i boutgiftene bostøttmottakere som har flyttet, etter søkergruppe og boutgiftstak

	Alderspensjonister		Enslige forsørgere		Andre Barnefamilier	
	Under tak	Over tak	Under tak	Over tak	Under tak	Over tak
Gj.snitt	44,0	- 1,2	33,3	2,3	46,1	4,1
SD	51,6	19,3	37,2	24,9	41,8	24,9
1. decil	- 7,1	- 23,1	- 5,4	- 26,7	0,8	- 24,9
2. decil	1,4	- 16,8	0,0	- 17,9	11,5	- 15,4
3. decil	7,6	- 9,1	11,6	- 10,3	25,2	- 8,4
4. decil	17,8	- 5,0	20,0	- 3,5	31,0	0,0
5. decil	31,8	0,0	28,9	0,0	42,0	0,0
6. decil	44,7	2,8	36,4	4,5	49,1	7,3
7. decil	61,0	3,9	45,5	12,5	57,3	13,4
8. decil	83,3	9,3	55,6	21,4	70,1	23,7
9. decil	122,6	21,3	82,9	35,1	97,1	33,9
N=	278	140	357	515	166	258
Andel <0	13	47	12	43	5	38
Andel >0	81	48	79	47	92	47

Noe av det første en legger merke til når man betrakter tabellen 3.2 er den slående kontrasten til fordelingen av endringene i boutgiftene blant dem som har forblitt boende i samme bolig. Dette er da heller ikke veldig overraskende. Selv om det er noen forskjeller i størrelsesordenen vil vi si at mønstret for alle de tre søkergruppene ligner mye på hverandre. Når det gjelder å forklare endringene i boutgifter når en bostøttmottaker flytter synes det å være mye viktigere om hun hadde boutgifter over eller under boutgiftstaket enn hvilken søkergruppe hun tilhører.

Av alle med boutgifter under taket økte 80-90 prosent sine boutgifter som følge av flyttingen. I gjennomsnitt økte boutgiftene med mellom 33 og 46 prosent. Når vi betrakter verdiene på 7. decil og oppover ser vi også at innslaget av svært høye prosentvise økninger er betydelig. Spesielt gjelder dette alderspensjonistene, kanskje dette har noe å gjøre med flytting fra eide eneboliger med lave utgifter til ganske nybygde omsorgsboliger med relativt sett høye husleier. Ganske få av dem med boutgifter under taket fikk faktisk redusert sine boutgifter som følge av flyttingen. Dette gjelder 13 prosent av alderspensjonistene, 12 prosent av de enslige forsørgerne og 5 prosent av de andre barnefamiliene. Kanskje dette betyr at bostøtten faktisk bidrar til at en del hushold greier å beholde sin bolig når inntektene svikter, i alle fall om de har boutgifter under taket. Dette er en av målsetningene med ordningen.

Vi får fram et helt annet bilde når vi betrakter dem med boutgifter over taket. I denne gruppen varierer den gjennomsnittlige økningen fra – 1,2 blant alderspensjonistene til 4,1 prosent blant barnefamiliene. Fra 47 til 38 prosent av de som i utgangspunktet lå over taket flyttet til en bolig med lavere boutgifter. Her må vi huske at dette er en gruppe som ikke får avkortet bostøtten når de endrer sin tilpasning på boligmarkedet slik at boutgiftene reduseres. De nyter selv godt av hele reduksjonen i boutgiftene i form av økte inntekter til konsum av andre varer og tjenester. Samtidig kan en legge merke til at like mange i med boutgifter over taket øker boutgiftene når de flytter som dem som reduserer dem. De økningene det er snakk om er imidlertid betydelig lavere enn økningene blant dem som har boutgifter under taket.

Selv om endringer i prosent er interessante og gir oss en viss intuisjon er det kronebeløpene som har den mest direkte innvirkningen på velferden. Vi viser derfor fordelingen av de absolutte endringene i boutgiftene etter en flytting også. Disse presenteres på samme måte som de prosentvise endringene.

Tabell 3.3 – Absolutte endringer i de årlige boutgiftene - bostøttemottakere som har flyttet, etter søkergruppe og boutgiftstak

	Alderspensjonister		Enslige forsørgere		Andre Barnefamilier	
	Under tak	Over tak	Under tak	Over tak	Under tak	Over tak
Gj.snitt	16.927	- 1.808	18.793	930	26.119	3.145
SD	17.871	15,513	20.586	23.625	21.792	24.543
1. decil	- 3.874	- 20.786	- 3.571	- 26.242	420	- 24.036
2. decil	744	- 12.982	0,0	- 15.600	6.317	- 15.120
3. decil	4008	- 6.713	6.058	- 11.611	15.163	- 7.988
4. decil	9.600	- 3.586	12.000	-3.538	18.067	0
5. decil	15.708	0	17.244	0	24.000	0
6. decil	20.198	2.011	22.258	4.330	27.389	6.000
7. decil	26.635	3.161	26.534	12.000	33.946	12.000
8. decil	32.623	6.552	31.092	18.000	43.486	24.000
9.decil	42.080	14.194	45.331	30.000	55.560	34.260
N=	278	140	357	515	166	258

Selvfølgelig gir tabellen over absolutte endringer av boutgiftene etter en flytting mye av det samme bildet som tabellen foran med de prosentvise endringene, ga oss. På sett og vis kan en si at den presenterer de samme strukturene, men bare på en noe annen skala

Tallene for endringer i boutgiftene etter en flytting som rapporteres i tabellen 3.3 er endringene per år. For enslige forsørgere og for alderspensjonister som i utgangspunktet har boutgifter under taket ligger endringene i boutgifter i gjennomsnitt på om lag 1.500 kroner i måneden. For andre barnefamilier er det tilsvarende tallet over 2.000 kroner. Som vi så når vi betraktet de prosentvise endringene, så er endringene for dem med boutgifter over taket mindre. Mange i denne gruppen reduserer boutgiftene, men reduksjonene er ikke så store.

Avrundende merknader

De relativt grove oversiktene i dette notatet ga veldig klare og tydelige resultater. I de intervallene hvor bostøtten presser ned marginalprisen på bolig økes boutgiftene når hushold

flytter, og de økes i betydelig grad. I de intervallene hvor den marginale prisen ikke påvirkes er endringene mer usystematisk fordelt. Dette er en klar indikasjon på at bostøtte faktisk stimulerer deler av mottakerne til å velge bedre boligkvaliteter enn det de ellers ville ha hatt. Det er ikke sikkert at bostøtten oppleves som transparent av alle (potensielle) mottakerne. Resultatene her viser uansett at strukturen blir forstått i tilstrekkelig grad til at den påvirker boligvalgene til mottakerne. Videre tyder resultatene våre på at takene for godkjente boutgifter spiller en viktig rolle for å oppnå de ønskede atferdsendringene bostøtten er ment å ha. De asymmetriske endringene over og under takene viser dette.

I arbeidet med utvikling av bostøtten mener vi ut fra analysene i dette notatet at en bør sette fokus på rollen til boutgiftstakene. To spørsmål framstår som spesielt viktige å vurdere:

- i) Boutgiftstakene varierer som vi har vist foran med både geografi og med husholdsstørrelse. En bør spørre seg om dagens differensiering er den beste. Vil en kunne oppnå en bedre påvirkning på boligkonsumet ved å differensiere på en annen måte. De enkle analysene her gir ikke svar på spørsmålet. De gir oss heller ikke grunnlag for å påstå at differensieringen bør endres. Resultatene våre antyder imidlertid at fastsettingen av takene er en svært viktig komponenten i design og vedlikehold av en bostøtteordning som den norske.
- ii) Det er et stort sprang fra en marginalpris på 0,3 (0,2 for kommunale leietakere) og én. Dette har vi vist genererer asymmetriske responser. Kunne det være at det hadde vært hensiktsmessig å innføre et skråtak for å strekke incentivene til bedre boligkonsum lengre opp i kvalitetshierarkiet. Svaret på dette spørsmålet avhenger litt av svaret på spørsmålet overfor. Om en er sikker på at takene representerer en samfunnsmessig akseptabel minstestandard er det jo ikke noe poeng å bruke knappe offentlige ressurser på å gi incentiver til videre heving av boutgiftene ut over denne standarden.

I tillegg til å peke på konsekvenser for videreutvikling av bostøtten med basis i funnene i notatet vil vi også peke på at det er behov for videreutvikling av forskningen om hvordan bostøtten faktisk påvirker målgruppens boligkonsum. Dette notatet peker i en retning som det kan være fruktbart å gå videre.

En mer nyansert analyse måtte knyttes tettere opp mot den litteraturen som allerede i dag finnes på feltet. I en multivariat analyseramme burde den tatt hensyn til variasjoner i avstanden til taket. Selv om den marginale prisen i et hvert punkt er enten 0,3 (for noen 0,2) eller én vil jo den gjennomsnittlige marginalprisen kunne variere fordi en flytting flytter husholdet over eller under bostøttetaket – dette har vi neglisjert i analysene her. Ikke minst burde tilpasningen analyseres i et lengre tidsperspektiv hvor man tar hensyn til både de betydelige flyttekostnadene knyttet til bytte av bolig og til at husholdene tar hensyn til at bostøtten kan falle bort i framtiden, for eksempel fordi inntektene stiger.

Gjennom de siste 20 årene har det blitt utviklet nyere analyseteknikker når det gjelder å evaluere effekter av politikkprogrammer som bostøtten. Disse teknikkene utnytter variasjoner i systemene som ulike deltakere stilles overfor både på et punkt i tiden og over tid. Spesielt vil reformer kunne gi en slik variasjon. Reformen i bostøtteordningen og de longitudinelle dataene i bostøtteregisteret gir en unik mulighet til å studere effekter av ordningen. Takene i bostøtten varierer geografisk. Og ikke minst, de ble endret ved reformen sommeren 2009 på en slik måte at endringene også varierer mellom innbyggere i norske kommuner. De teknikkene som går under navn som naturlige eksperiment eller kvasieksperiment vil kunne utnyttes i en slik situasjon.